

ТЕМА 5 ЛІКВІДНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ ТА МЕТОДИ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Мета: засвоїти сутність понять «ліквідність інвестицій», «премія за ліквідність», дослідити види ліквідності, методи оцінювання ліквідності, розуміти залежність між рівнем ліквідності та розміром інвестиційного доходу.

Основні поняття: ліквідність інвестицій, рівень ліквідності інвестицій, премія за ліквідність.

План

1. Ліквідність інвестицій: сутність, класифікація та методи оцінювання.
2. Фінансові втрати і фінансові витрати.
3. Рівень ліквідності і розмір інвестиційного доходу.

1. Ліквідність інвестицій: сутність, класифікація і методи оцінювання.

Оцінювання ліквідності інвестицій здійснюється у процесі зміни стратегії і тактики інвестиційної діяльності, у процесі реінвестування коштів у більш вигідні активи або у процесі «виходу» із неефективних програм і проектів.

Ліквідність інвестицій являє собою їх потенційну здатність за короткий час і без суттєвих фінансових втрат трансформуватися у грошові кошти.

У процесі оцінювання ліквідності інвестицій використовують 2 основних критерії: час трансформації активів у грошові кошти; розмір фінансових втрат інвестора у зв'язку з трансформацією активів у грошові кошти.

Оцінювання ліквідності інвестицій за часом вимірюється у кількості днів, необхідних для реалізації на ринку того чи іншого об'єкту інвестування.

Класифікація об'єктів інвестування за критерієм витрат часу на їх реалізацію:

- 1) терміново ліквідні об'єкти інвестування (термін реалізації – до 7 днів);
- 2) високоліквідні об'єкти інвестування (термін реалізації – 8-30 днів);
- 3) середньоліквідні об'єкти інвестування (термін реалізації – 1-3 місяці);
- 4) слаболіквідні об'єкти інвестування (термін реалізації – понад 3 місяці).

За критерієм витрат часу на реалізацію різних об'єктів інвестування спектр ліквідності достатньо широкий (таблиця 5.1).

Таблиця 5.1

Класифікація ліквідності інвестицій за часом

Рівень ліквідності інвестицій	Об'єкти інвестування
Високий рівень ліквідності	Депозитні внески до вимоги
Середній рівень ліквідності	Цінні папери з коротким періодом обігу(короткострокові ощадні сертифікати, короткотермінові облигації, короткотермінові векселі).
	Термінові депозитні внески у банк
	Цінні папери з тривалим періодом обігу(довгострокові облигації, довгострокові ощадні сертифікати, акції підприємств).
	Обладнання, машини, механізми
	Нерухомість споживчого призначення(дачі, квартири, котеджі тощо).
Низький рівень ліквідності	Приміщення і споруди виробничого призначення, виробничі об'єкти незавершеного будівництва.

Показники ліквідності інвестицій за часом і рівнем фінансових втрат знаходяться між собою в оберненій залежності: якщо інвестор погоджується на вищий рівень фінансових втрат при реалізації об'єкту інвестування, то він зможе швидше його реалізувати, і навпаки.

2. Фінансові втрати і фінансові витрати.

Оцінювання ліквідності інвестицій за рівнем фінансових втрат здійснюється на основі аналізу окремих видів фінансових втрат і витрат.

До фінансових втрат, викликаних трансформацією об'єкту інвестування у грошові кошти, відносять часткову втрату первинних вкладень капіталу у зв'язку з реалізацією об'єкту незавершеного будівництва (при реальному інвестуванні) або продажем цінних паперів у період їх низького котирування (при фінансовому інвестуванні).

Оцінювання ліквідності інвестицій за рівнем фінансових втрат здійснюється шляхом співставлення суми цих втрат до суми інвестицій.

Результати співвідношення дозволяють оцінити рівень ліквідності інвестицій:

- низький рівень – 5 % фінансових втрат від суми інвестицій;
- середній – 6-10 % фінансових втрат від суми інвестицій;
- високий – 11-20% фінансових втрат від суми інвестицій;
- дуже високий – більше 20 % фінансових втрат від суми інвестицій.

До фінансових витрат, пов'язаних із ліквідністю інвестицій, відносяться суми податків, сплачених при реалізації об'єкту інвестування (при реальному інвестуванні) або комісійна винагорода посередників (при фінансовому інвестуванні) тощо.

3. Рівень ліквідності і розмір інвестиційного доходу.

Рівень ліквідності інвестицій – це показник, який характеризує можливу швидкість реалізації об'єктів (інструментів) інвестування за їх реальною ринковою вартістю.

Залежність між рівнем ліквідності і розміром інвестиційного доходу (премії за ліквідність) може бути проілюстрована на прикладі депозитних внесків. Найменша депозитна ставка відсотка встановлена за внесками до вимоги, які можуть бути вилучені інвестором будь-якої миті. При строкових внесках на термін 3-6 місяців депозитна ставка відсотка зростає, а при термінових внесках на термін більше одного року вона досягає максимальних розмірів для цього виду інвестицій.

Премія за ліквідність – це додатковий дохід, який виплачується інвесторові з метою відшкодування ризику можливих фінансових втрат, пов'язаних із низькою ліквідністю об'єктів (інструментів) інвестування.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Дайте визначення поняттю «ліквідність інвестицій».
2. Як вимірюється ліквідність інвестицій за часом трансформації об'єктів інвестування у грошові кошти?

3. Як класифікуються об'єкти інвестування за критерієм витрат часу?
4. Що відносять до фінансових витрат та витрат?
5. Дайте визначення поняттю «рівень ліквідності інвестицій».
6. Що таке премія за ліквідність?